



Ενότητα 3

Επαγγέλματα των αρχαίων Αθηναίων

Εισαγωγικά σχόλια: Το παρόν κείμενο αποτελεί απόσπασμα από το φιλοσοφικού περιεχομένου έργο του Ξενοφώντα «Άπομνημονεύματα». Αποτελείται από τέσσερα βιβλία και περιέχουν συζητήσεις του δασκάλου του, Σωκράτη περί ηθικής, θρησκείας, αγωγής των νέων, κλπ. Η συγγραφή του έργου αυτού πραγματοποιήθηκε κατά το 390 π.Χ., παρ' όλ' αυτά όμως ο συγγραφέας επανήλθε στο συγκεκριμένο έργο μετά την άδικη, κατά τη γνώμη του, θανάτωση του δασκάλου του Σωκράτη το 399 π.Χ.. Σκοπός του ήταν να αντικρούσει και να καταρρίψει τις φήμες που διαδίδονταν για εκείνον και αμαύρωναν τη μνήμη του. Το έργο αυτό ακόμα και σήμερα είναι ένα εγχειρίδιο ηθικής αλλά και πρακτικής σοφίας σε θέματα που άπτονται της καθημερινότητας όπως της αυτοκυριαρχίας, του σεβασμού προς τους γονείς και στους νόμους, της αγάπης και της φιλίας, της μόρφωσης, της εκπαίδευσης, του επαγγέλματος που θα ακολουθήσει κάποιος και των ικανοτήτων που θα πρέπει να επικυρώνουν την επιλογή, κλπ..

Αρχαίο Κείμενο

Ἀθηναῖοι, ὡς καὶ οἱ ἑτέρας πόλεις κατοικοῦντες, πολλὰ ἐν τῷ βίῳ ἐπιτηδεύουσι, ἵνα τὰ ἀναγκαῖα πορίζωνται: Ναυσικύδης ναύκληρος ὦν περὶ τὴν τοῦ σώματος τροφήν ἑαυτῷ καὶ τοῖς οἰκείοις ἐσπούδαζε, τοῦτ' αὐτὸ δ' ἐποίουν Ξένων ὁ ἔμπορος καὶ Ξενοκλῆς ὁ κάπηλος. Πολύζηλος ἀπὸ ἀλφιτοποιίας ἑαυτὸν καὶ οἰκέτας ἔτρεφε, ἔτι δὲ πολλάκις τῇ πόλει ἐλειτούργει. Γλαύκων ὁ Χολαργεὺς ἐγεώργει καὶ βοῦς ἔτρεφε, Δημέας δὲ ἀπὸ χλαμδουργίας διετρέφετο, Μεγαρέων δ' οἱ πλεῖστοι ἀπὸ ἐξωμιδοποιίας. Οὐκ ὀλίγοι τῶν πολιτῶν τέχνην τινὰ ἐξεμάνθανον, οἷον τὴν τῶν λιθοξόνων, κεραμῶν, τεκτόνων, σκυτοτόμων, καὶ πλεῖστα ἐπιτήδεια τῷ βίῳ ἐξειργάζοντο.

A. Μετάφραση

Ἀθηναῖοι, ὡς καὶ οἱ ἑτέρας πόλεις κατοικοῦντες, : Οι Αθηναῖοι, όπως και ὅλοι ὅσοι κατοικοῦν στις ἄλλες πόλεις,

πολλὰ ἐν τῷ βίῳ ἐπιτηδεύουσι,: ασκοῦν πολλά επαγγέλματα στη ζωή τους,

ἵνα τὰ ἀναγκαῖα πορίζωνται: για να εξασφαλίσουν τα απαραίτητα:

Ναυσικύδης ναύκληρος ὦν : Ο Ναυσικίδης που ἦταν ιδιοκτήτης πλοίου

περὶ τὴν τοῦ σώματος τροφήν ἑαυτῶ καὶ τοῖς οἰκείοις ἐσπούδαζε,: μεριμνούσε για τη συντήρηση του εαυτού του και των δικών του,

τοῦτ' αὐτὸ δ' ἐποίουν: και το ίδιο ακριβώς έκαναν

Ξένων ὁ ἔμπορος καὶ Ξενοκλῆς ὁ κάπηλος.: ο Ξένων ο έμπορος και ο Ξενοκλής ο μικροπωλητής.

Πολύζηλος ἀπὸ ἀλφιτοποιίας ἑαυτὸν καὶ οἰκέτας ἔτρεφε,: Ο Πολύζηλος από την παρασκευή κριθάλευρου συντηρούσε τον εαυτό του και τους οικιακούς δούλους,

ἔτι δὲ πολλάκις τῇ πόλει ἐλειτούργει.: επιπλέον πολλές φορές πρόσφερε δημόσιες υπηρεσίες στην πόλη με δικά του χρήματα

Γλαύκων ὁ Χολαργεὺς ἐγεώργει καὶ βοῦς ἔτρεφε,: Ο Γλαύκων, από το Χολαργό, ήταν γεωργός και εξέτρεφε βόδια,

Δημέας δὲ ἀπὸ χλαμουργίας διετρέφετο,: από την άλλη ο Δημέας εξέτρεφε(εξασφάλιζε τα προς το ζην) από την τέχνη της κατασκευής χλαμύδων,

Μεγαρέων δ' οἱ πλείστοι ἀπὸ ἐξωμιδοποιίας.: και οι περισσότεροι από τους Μεγαρείς από την τέχνη της κατασκευής εξωμίδων (ενδύματα που άφηναν ακάλυπτους τους ώμους)

Οὐκ ὀλίγοι τῶν πολιτῶν τέχνην τινὰ ἐξεμάνθανον,: Όχι λίγοι/Αρκετοί από τους πολίτες μάθαιναν καλά κάποια τέχνη,

οἷον τὴν τῶν λιθοξόνων, κεραμῶν, τεκτόνων, σκυτοτόμων,: όπως για παράδειγμα την τέχνη των μαρμαράδων, των τεχνιτών του πηλού, των οικοδόμων, των τσαγκάρηδων,

καὶ πλείστα ἐπιτήδεια τῷ βίῳ ἐξειργάζοντο.: και εξασφάλιζαν τα περισσότερα από τα αναγκαία για τη ζωή.

Ασκήσεις στη μετάφραση

- 1. Να χαρακτηρίσεις τις παρακάτω προτάσεις σωστές ή λανθασμένες και να διορθώσεις τη λανθασμένη.**
 - α Ο ναύκληρος ασχολούνταν με το λιανικό εμπόριο.
 - β Ο κάπηλος ήταν ιδιοκτήτης πλοίου.
 - γ Ο Χλαμουργός κατασκεύαζε κοσμήματα.
 - δ Ο εξωμιδοποιός κατασκεύαζε ρούχα που άφηναν τους ώμους ακάλυπτους.
 - ε Στην αρχαία Αθήνα δεν ίσχυε ο θεσμός της δουλείας.
 - στ Αρκετοί από τους Μεγαρείς ήταν τσαγκάρηδες.
- 2. Σύμφωνα με το αρχαίο κείμενο ποια επαγγέλματα στήριζαν την αθηναϊκή οικονομία; Υπάρχουν ακόμα και σήμερα αντίστοιχα επαγγέλματα;**

B. Ετυμολογία

- **Τι είναι η ετυμολογία;** Ετυμολογία είναι η επιστήμη η οποία εξετάζει τη σύνθεση της λέξης.
- **Τι είναι σύνθεση και τι παραγωγή μιας λέξης;** Σύνθεση: ο σχηματισμός μιας καινούργιας λέξης από δύο ή περισσότερες άλλες. Π.χ. ναυπηγός= ναῦς+πήγνυμι Παραγωγή: ο σχηματισμός μιας καινούργιας λέξης από μια άλλη με τη χρήση διαφορετικών καταλήξεων διατηρώντας όμως το ίδιο βασικό θέμα. Π.χ. λογ-ικός→λόγος * κατά την παραγωγή και τη σύνθεση δεν χρησιμοποιούμε ακέραιες τις λέξεις, αφαιρείται η κατάληξη και διατηρούμε μόνο το θέμα κάνοντας, όπου είναι απαραίτητο τις απαιτούμενες αλλαγές στα φωνήεντα που τυχόν ενώνονται. Π.χ βαίνω→βατός
- **Ποιες λέξεις λέμε πρωτότυπες;** Πρωτότυπες ονομάζονται οι λέξεις που παράγονται από τη ρίζα μιας λέξης. Π.χ. πόλις→πολι-
- **Τι είναι η ρίζα μιας λέξης;** Ρίζα μιας λέξης ονομάζουμε το αρχικό θέμα από το οποίο προέρχονται οι υπόλοιπες λέξεις, κάνοντας και κάποιους μετασχηματισμούς κατά περιπτώσεις. Π.χ. πολι-→πόλις, πολίτης
- **Ποιες ονομάζουμε ομόρριζες λέξεις;** Ομόρριζες ονομάζονται οι λέξεις που προέρχονται από την ίδια ρίζα. Π.χ. γραφ-→ γραφεύς, γράφω, γραφείο
- Κάθε λέξη που δεν είναι σύνθετη είναι απλή.
- **Προσοχή** δίνουμε κατά την παραγωγή λέξεων: α. ο χαρακτήρας των συμφωνόληκτων θεμάτων αλλάζει μπροστά από τις παραγωγικές καταλήξεις π.χ. γραφ-μα→γράμμα, πιθ-τός→πιστός β. το θεματικό φωνήεν αλλάζει π.χ. ποιε-→ποιέ-ω, οπίησις, ποίημα γ. το θέμα αναδιπλασιάζεται κάποιες φορές π.χ. αγ-→αγωγός, αγωγή δ. ανάμεσα στο θέμα και την παραγωγική κατάληξη παρεμβάλλεται κάποιο γράμμα π.χ. ίσ-θ-μός, στα-θ-μός
- **Τι ονομάζουμε παραγωγικές καταλήξεις;** Παραγωγικές καταλήξεις ονομάζουμε τα επιθήματα που χρησιμοποιούμε κατά την παραγωγή λέξεων και μας δίνουν ουσιαστικά, επίθετα, ρήματα και επιρρήματα. Ορισμένες από αυτές είναι:
 - **ουσιαστικά**
 - ηγός** (β' συνθετ.: άγω) : ημιονηγός, αρχηγός κτλ.
 - ητής** (συνήθ. από ρήμ. σε -ώ) :: ποιητής, επιθεωρητής κτλ
 - Εξαιρούνται: ιδρυτής, μηνυτής, κριτής
 - ονας** (κοινά προπαροξύτονα) .. : ακτήμονας, βραχίονας, δαίμονας κτλ.
 - **Αλλά:** άμβωνας, καύσωνας, μεσαίωνας, θερμοσίφωνας.
 - οράς** (κοινά και κύρια προπαροξύτονα) : αυτοκράτορας, ρήτορας κτλ. – Έκτορας, Νέστορας κτλ
 - ότης** : αγρότης, δημότης, δεσπότης, δότης, εξωμότης, υπότης, πό-της, συνωμότης, τοξότης .
 - ώτης**: δεσμώτης, επαρχιώτης, θιασώτης, ιδιώτης, νησιώ-της, πανηγυριώτης, πατριώτης, στρατιώτης – Ανδριώτης, Η-πειρώτης κτλ
 - ειά** (από ρήμ. σε -εύω) : γιατρεία, δουλειά, σοδειά, παντρεία κτλ

-εία (από ρήμ. σε -εύω, από επίθ. σε -ύς και άλλα) . αγγαρεία, αλαζονεία, βασιλεία, ερμηνεία κτλ. -βαρεία, δασεία, οξεία, πλατεία κτλ. – θεία, λεία, μνεία, χρεία και το ουσ. Τροία

-ία (παροξύτονα θηλυκά) : αηδία, ηγεμονία κτλ.

-ια (λήγουσα με καταχρηστικό δίφθογ-γο) : αρρώστια, περηφάνια,

-ίδα: επικεφαλίδα, εφημερίδα κτλ.

- **επίθετα**

-αίος: ακμαίος, κεφαλαίος, μοιραίος κτλ. • Εξαιρείται: νέος.

-είος: αστείος, λείος • Εξαιρούνται: γελοίος, κρύος

-ηρός. : δαπανηρός, τολμηρός κτλ. • Αλλά: αλμυρός, αργυρός, βδελυρός, βλοσυρός, γλαφυρός, ι-σχυρός, πορφυρός, οχυρός.

- **ρήματα**

-άβω: ανάβω, ράβω κτλ. • Εξαιρούνται: απολαύω, παύω, αναπαύω

-άρω: αγκαζάρω, ρετουσάρω, ξαπλώω κτλ.

-εύω: κλαδεύω κτλ. – ονειρεύομαι κτλ. • Εξαιρούνται: κλέβω, σέβομαι.

-αίνω: ζεσταίνω κτλ. – φαίνομαι κτλ. • Εξαιρούνται: δένω, μένω, πλένω.

-ίζω: αντικρίζω κτλ. – συλλογίζομαι κτλ. • Εξαιρούνται: μπήζω, μπήγω, πήζω, πρήζω – αναβλύζω, αναβρύζω, γογγύζω, δακρύζω, κατακλύζω, κελαρύζω, ολολύ-ζω, συγχύζω, σφύζω – δανείζω – αθροίζω.

-λλω: αναγγέλλω, αναβάλλω κτλ. • Εξαιρούνται: θέλω, μέλει, οφείλω.

-ωνω: κλειδώνω, απλώνω κτλ.

- **επιρρήματα**

-ει: εκεί, παμψηφεί

-η: ακόμη, ειδεμή

-ι: έτσι, πάλι, σταυροπόδι, μαζί κτλ.

-ις: μόλις, αποβραδής, κοντολογής κτλ. • Εξαιρούνται και γράφονται με η μερικά σύνθετα με γενι-κή: απαρχής, εξαρχής, επικεφαλής, επίσης, καταγής, καταμε-σής.

-υ : αντίκρυ, μεταξύ, πολύ

-ω: γύρω, επάνω κτλ.

-ως: αμέσως, βεβαίως κτλ. • Εξαιρούνται: εμπρός, εντός, εκτός, (ε)φέτος, τέλος.

❖ Ασκήσεις

1. Να βρείτε και να γράψετε όσες περισσότερες παράγωγες και σύνθετες λέξεις μπορείτε από τη λέξη πόλις
2. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω λέξεις ως σύνθετες ή απλές: πλεῖστοι, ἐγεώργει, πολλάκις, σκυτοτόμων, πορίζονται
3. Για κάθε μια από τις παρακάτω λέξεις να γράψεις δύο ομόρριζες (απλές ή σύνθετες): τροφήν, βίω, τέχνην, οἰκέτας.

Γ. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

- **Τόνοι:** σε αντίθεση με τα νέα ελληνικά, στην αρχαία ελληνική γλώσσα υπήρχαν τρεις τόνοι, η οξεία (acute), η βαρεία (grave) και η περισπωμένη (circumflex). Για να καταλαβαίνουμε πότε πρέπει να χρησιμοποιούμε κάθε έναν από αυτούς υπάρχουν κανόνες.

Βασικοί κανόνες τονισμού

- α. κάθε βραχύχρονη συλλαβή που τονίζεται θα παίρνει πάντα οξεία (ο,ε)
π.χ. λόγος
- β. Όταν η λήγουσα είναι μακρόχρονη, η προπαραλήγουσα δεν τονίζεται.
Π.χ. ἀνθρώπου
- γ. η μακρά παραλήγουσα όταν τονίζεται και βρίσκεται μπροστά από μακρά λήγουσα παίρνει οξεία π.χ. κώμη, ῥήτωρ
- δ. η μακρά παραλήγουσα όταν βρίσκεται μπροστά από βραχύχρονη λήγουσα και τονίζεται παίρνει περισπωμένη π.χ. κῆπος, σῶμα
- ε. η προπαραλήγουσα όταν τονίζεται παίρνει πάντα οξεία π.χ. ἄνθρωπος, ἄτονος, πείθομαι

- **Πνεύματα:** Στην αρχαία ελληνική γλώσσα οι λέξεις που αρχίζουν με φωνήεν παίρνουν πνεύμα. Τα πνεύματα είναι δύο και ονομάζονται **ψιλή (acute)** και **δασεία (grave)**. Οι περισσότερες λέξεις παίρνουν ψιλή. Δασεία παίρνουν:
- α. Οι λέξεις που αρχίζουν από **υ** και **ρ** π.χ. ὕμνω, ῥήτωρ
 - β. Τα άρθρα **ὁ, ἡ, οἱ, αἱ** και οι δεικτικές αντωνυμίες **ὄδε, ἧδε, οἶδε, αἶδε, οὗτος, αὕτη.**
 - γ. Όλες οι αναφορικές αντωνυμίες και τα αναφορικά επιρρήματα **εκτός από τα ἔνθεν, ἔνθα** π.χ. ὅς, ἧ, ὅ, ὅπου, ὅπως.

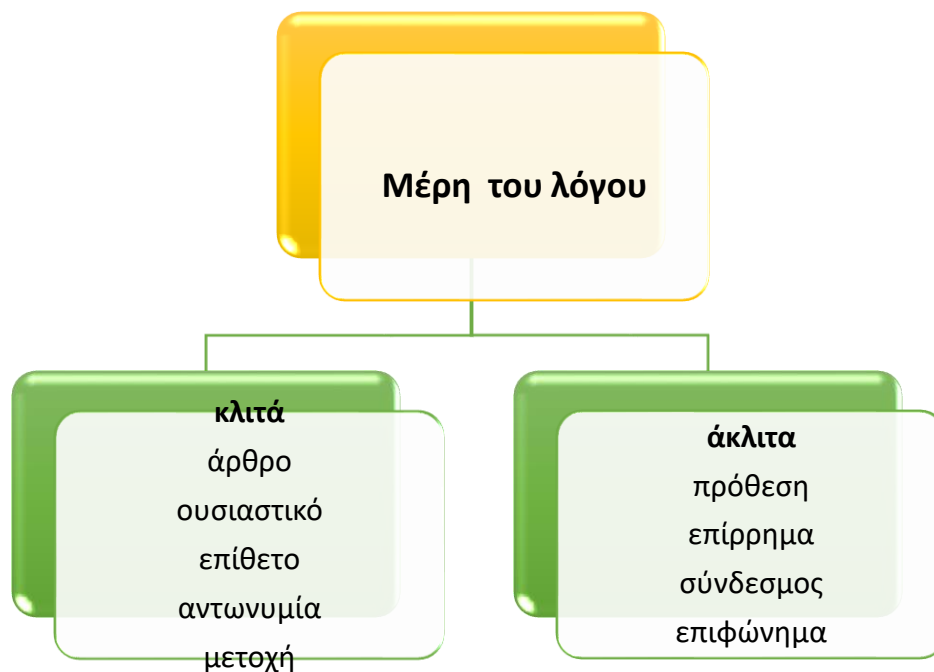
δ Οι τύποι της προσωπικής αντωνυμίας **ἡμεῖς, ἡμῶν, οὗ, οἷ, ἔ**, οι αντωνυμίες **ἕτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος** και τα παράγωγά τους.

ε Οι σύνδεσμοι **ἕως, ἤνικα, ἴνα, ὅμως, ὁπότε, ὅτε, ὅτι, ὡς, ὥστε**.

στ Τα αριθμητικά **εἷς, ἔν, ἕξ, ἐπτά, ἑκατόν** και τα παράγωγα τους.

ζ Και λέξεις ὅπως: **ἄβρός, ἅγιος, αἷμα, αἰρέω-ῶ, ἀλίσκομαι, ἀμαρτάνω, ἄμιλλα, ἄπαξ, ἄπτω, ἀψιμαχία, ἔδρα, εἰλόμην, ἐκῶν, Ἑλλάς, ἔνεκα, ἔνεκεν, ἐσπέρα, ἔτοιμος, ἠγοῦμαι, ἠδομαι, ἡμέρα, ἡμισυς, ἠσυχος, ἠρως, ἰδρύω, ἱερός, ἴημι, ἰκανός, ἰκέτης, ἰμάς, ἵππος, ἴστημι, ἰστός, ἱστορῶ, ὁδός, ὄλος, ὄρος, ὀρίζω, ὀράω-ῶ, ὦρα, ῥαίος, ὠριμος**. (και πολλές ακόμα βλέπε γραμματική Μιχάλη Οικονόμου §46-47)

- **Μέρη του λόγου:** ὅπως στα Νέα Ελληνικά ἔτσι και στα Αρχαία, μιας και πρόκειται για την ίδια ακριβῶς γλώσσα, οι λέξεις κατηγοριοποιούνται σε 10 μέρη του λόγου. κάποια ἀπό αὐτά κλιτά και τα ἄλλα ἀκλιτά.



- **Τα παρεπόμενα των πτωτικών:**

✚ Ὅπως στην νέα ελληνική ἔτσι και στην αρχαία, οι κλιτοὶ ονοματικοὶ τύποι, δηλαδή ουσιαστικά, επίθετα, μετοχές αντωνυμίες και ἄρθρα, σχηματίζουν τύπους που λέγονται **πτώσεις**. Αυτές στα αρχαία είναι: **Ονομαστική, Γενική, Δοτική, Αιτιατική** και **Κλητική**. Ἐτσι αὐτά τα μέρη του λόγου ονομάζονται πτωτικά.

✚ Η **Δοτική** ἔχει καταργηθεῖ πλέον στις μέρες μας και τη θέση της ἀναπληρώνουν πότε η γενική και πότε η αιτιατική. Σήμερα ἔχει μείνει αὐτοῦσια μόνο σε ορισμένες φράσεις.

✚ Στη ν.ε. σώζονται στερεότυπες φράσεις με δοτική.

Διέπραξε το ἐγκλημα **εν ψυχρῶ!** (χωρίς συναισθημα)

Του έτυχαν αναποδιές, **εντούτοις (έν τούτοις)** δεν έχασε το κέφι του. **(παρ' ολ' αυτά)**

Έχεις **εν μέρει** δίκιο. **(ως ένα βαθμό)**

Εν τέλει (έν τέλει) αποφάσισε να έρθει στην εκδρομή. **(τελικά)**

Εν συνεχεία θα μιλήσουμε για τις συνέπειες του σεισμού. **(στη συνέχεια)**

Κηδεύτηκε με τιμές **εν ενεργεία** ναυάρχου. **(αυτός που ακόμα υπηρετεί)**

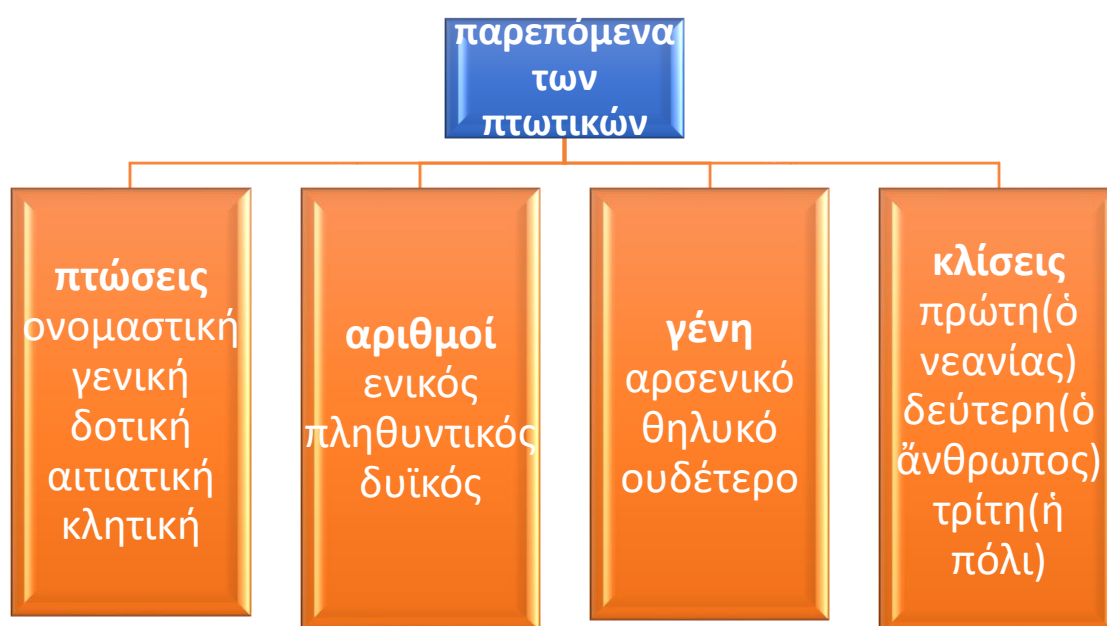
Εν πάση περιπτώσει, θα έρθω μαζί σου. **(σε οποιαδήποτε περίπτωση)**

Τον απέφευγαν **λόγω** του χαρακτήρα του. **(εξαιτίας)**

Δόξα **τω Θεώ**, φτάσαμε στην ώρα μας. **(δόξα στον Θεό)**

Συν Θεώ θα κερδίσουμε στον αυριανό δύσκολο αγώνα. **(μαζί με τον Θεό)**

- ✚ Η Ονομαστική και η Κλητική ονομάζονται ορθές, ενώ η Γενική, η Δοτική και η Αιτιατική ονομάζονται πλάγιες.
- ✚ Τα ονόματα διακρίνονται επίσης στα τρία γένη, όπως συμβαίνει και στα νέα, **αρσενικό, θηλυκό και ουδέτερο**.
- ✚ Έχουν τρεις αριθμούς τον **ενικό** για τη μονάδα, τον **πληθυντικό** για το πλήθος και τον **δυϊκό** για τα δύο άτομα μόνο, στα νέα ελληνικά ο αριθμός αυτός έχει καταργηθεί.
- ✚ Τα ουσιαστικά σχηματίζουν τις πτώσεις τους με ιδιαίτερο τρόπο ανάλογα με την ομάδα στην οποία ανήκουν. Οι ομάδες αυτές είναι **τρεις** και ονομάζονται **κλίσεις**.

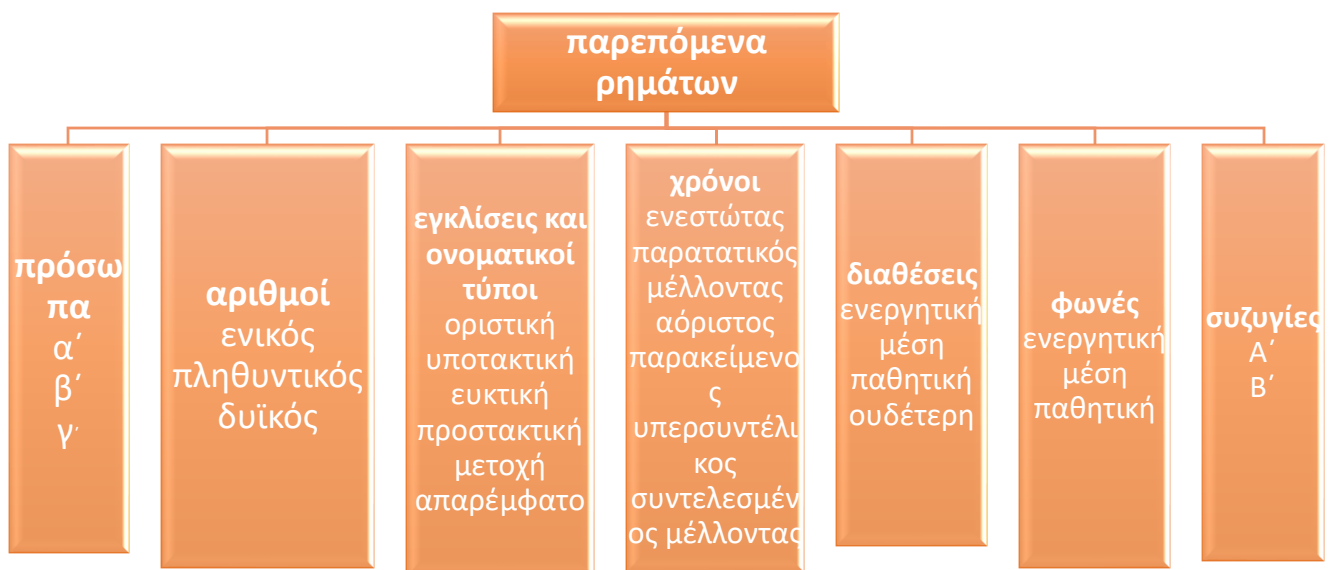


➤ **Παραεπόμενα των ρημάτων:**

- ✚ Τα **πρόσωπα** των ρημάτων παραμένουν κοινά τόσο στη νέα όσο και στην αρχαία ελληνική. **(α', β', γ' ενικό και πληθυντικό)**
- ✚ Το ίδιο ισχύει και για τους **αριθμούς (ενικός, πληθυντικός, δυϊκός)**
- ✚ **Εγκλίσεις** λέγονται οι διάφορες μορφές που αλλάζει το ρήμα ανάλογα με την ψυχική διάθεση του υποκειμένου. Στα αρχαία ελληνικά είναι τέσσερις

Οριστική, Υποτακτική, Ευκτική και Προστακτική. Μαζί με τις εγκλίσεις διακρίνουμε και τους **ονοματικούς τύπους (απαρέμφατο, μετοχή)**

- ✚ Οι **χρόνοι** των ρημάτων στα αρχαία ελληνικά είναι 7-και όχι 8 όπως στα νέα ελληνικά- και αυτοί είναι: **Ενεστώτας, Παρατατικός, Μέλλοντας, Αόριστος, Παρακείμενος, Υπερσυντέλικος, Συντελεσμένος Μέλλοντας.**
- ✚ **Φωνές** στην αρχαία ελληνική υπάρχουν 3, ωστόσο η **ενεργητική** και **μέση** μόνο σχηματίζουν όλους των παραπάνω χρόνου, η **παθητική** έχει μόνο μέλλοντα και αόριστο ενώ όλους τους υπόλοιπους τους δανείζεται από τη μέση.
- ✚ Οι **διαθέσεις** των ρημάτων είναι κοινές με τα νέα ελληνικά (**ενεργητική, μέση, παθητική, ουδέτερη**) ***Προσοχή!!!** Όπως και στη νέα ελληνική **δεν πρέπει να περδεύουμε τη διάθεση με τη φωνή.** Η διάθεση φανερώνει την κατάσταση του υποκειμένου ενώ η φωνή αν το υποκείμενο ενεργεί ή παθαίνει κάτι.
- ✚ **Συζυγίες** των ρημάτων λέγονται οι διαφορετικοί τρόποι κλίσεις τους και είναι δύο **Α΄ Συζυγία** τα ρήματα που λήγουν σε -ω, -ομαι π.χ. λύ-ω, λύ-ομαι και **Β΄ Συζυγία** τα ρήματα που λήγουν σε -μι, -μια π.χ. δείκνυ-μι, δείκνυ-μια



❖ Ασκήσεις

1. Να τονιστούν οι παρακάτω λέξεις βάζοντας το κατάλληλο πνεύμα όπου αυτό χρειάζεται.

Ιππος, εφιππος, αμιλλα, εφамиλλος, ολος, ολοκαυτωμα, οπλον, ωπλισμενος, ηρεμος, ο ορος, το ορος, ορω, οψομαι, οψις, ενος, ογδοος, εκουσιως, αφιμαχια, εκαστος, ικανος, αιρετος, ορμω, ωριμος, πολεως, λεξις, καλον, λογος, ανθρωπος, παιδαγωγος, νησου, ουρανος, αυτοχθονων, δωρον, ελεγον, στρατηγος, μητηρ, πεμπω, νησον.

2. . Να συμπληρώσετε τα κενά με τις κατάλληλες λέξεις και φράσεις από το πλαίσιο:

**λόγω, επί ίσοις όροις, εν πάση περιπτώσει, ενόψει, ο εν λόγω,
επ' αυτοφώρω, τοις μετρητοίς, εν βρασμώ ψυχής**

- α. Αργήσαμε να έρθουμε κακοκαιρίας.
- β. Το έγκλημα έγινε
- γ. Πάντα πληρώνω
- δ. Στο τμήμα μου όλοι δουλεύουν
- ε. των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, έγιναν πολλά έργα στην Ελλάδα.
- στ. πολιτικός αυθαιρετεί.
- ζ. Ο διαρρήκτης πιάστηκε
- η. πρέπει να συγχωρούμε αυτόν που μετανιώνει για το σφάλμα του.

Απαντήσεις

• Ασκήσεις μετάφρασης

1. Α Λάθος ήταν ιδιοκτήτης πλοίου
Β Λάθος μικροπωλητής
Γ Λάθος χλαμύδες
Δ Σωστό
Ε Λάθος ο Πολύζηλος είχε οικιακούς δούλους
ΣΤ Λάθος ασχολούνταν με την κατασκευή εξωμίδων
2. Το άγονο έδαφος στην περιοχή της Αθήνας οδήγησε τους Αθηναίους να στραφούν σε άλλους επαγγελματικούς δρόμους πέρα από τη γεωργία και την κτηνοτροφία, επαγγέλματα τα οποία ασκούσαν λίγοι από αυτούς. Έτσι, πολλοί ασχολήθηκαν με επαγγέλματα όπως αυτό του μαρμαρά ή του τεχνίτη του πηλού. Άλλοι έγιναν οικοδόμοι, ενώ αρκετοί ακολούθησαν την τέχνη του τσαγκάρη. Υπήρχαν όμως και εκείνοι που ασχολούνταν με το εμπόριο είτε λιανικό είτε χονδρικό. Έπειτα αρκετοί από του Μεγαρείς και όχι μόνο ασχολήθηκαν με την κατασκευή χλαμύδων και εξωμίδων, που ήταν ένα είδος χιτώνα, ο οποίος άφηνε ακάλυπτους τους ώμους. Τέλος, υπήρχαν και οι πιο ευκατάστατες τάξεις στις οποίες περιλαμβάνονταν οι ιδιοκτήτες πλοίων αλλά και όσοι ασχολούνταν με την αλευροποιία.
Όλα τα παραπάνω επαγγέλματα αυτούσια ή ελαφρώς αλλαγμένα υπάρχουν μέχρι τις μέρες μας. Στηρίζουν ακόμα και σήμερα κάθε τοπική αλλά και στο σύνολό της την εγχώρια οικονομία .

• Ασκήσεις ετυμολογίας

1. Πολιτικός, πολιτεία, πολιτισμός, πολιτιστικός, πολίτευμα, πολεοδομία, πολιούχος, κοσμοπολίτης, συμπολίτης, πολιορκώ, αντιπολίτευση.
2. Απλή, σύνθετη, απλή σύνθετη, απλή.
3. Διατροφή, τροφικός-βιώσιμος, έμβιος- τεχνικός, έντεχνος-οίκος, οικοδέσποινα.

• Ασκήσεις γραμματικής

1. ἵππος, ἔφιππος, ἄμιλλα, ἐφάμιλλος, ὅλος, ὀλοκαύτωμα, ὄπλον, ὠπλισμένος, ἤρεμος, ὁ ὄρος, τό ὄρος, ὄρῳ, ὄψομαι, ὄψις, ἐνός, ὄγδοος, ἐκουσίως, ἀψιμαχία, ἕκαστος, ἱκανός, αἰρετός, ὄρμῳ, ὄριμος, πόλεως, λέξις, καλόν, λόγος, ἄνθρωπος, παιδαγωγός, νήσου, οὐρανός, αὐτόχθων, δῶρον, ἔλεγον, στρατηγός, μήτηρ, πέμπω, νῆσον.

2. α. λόγω
β. εν βρασμῷ ψυχῆς
γ. τοις μετρητοῖς
δ. ἐπί ἴσοις ὀροις
ε. ἐνόψει
στ. ο εν λόγω
- ζ. ἐπ' αυτοφώρῳ
η. εν πάση περιπτώση